

[Edele Kruchow.]

såvel den uddannelsessøgendes som dennes forældres forhold. Nuværende lån fra Statens Uddannelsesstøtte er rentefri i uddannelsesstiden og forrentes først efter uddannelsens afslutning. Forskellen for låntagerne ligger altså efter lovforslaget i, at rentebyrden øges. Med den nuværende rentefod og flerårige studier kan dette betyde en mærkbar fordyrelse, når lånet skal tilbagebetales.

Det radikale venstre har imidlertid selv ved gennemgang af uddannelsesområdet i løbet af 1973 været inde på, at lånene til Statens Uddannelsesstøtte burde erstattes med lån i banker eller sparekasser. Vi kan nu forstå, at venstre, der har fremsat lovforslaget, er mindre begejstret, end vi egentlig har haft grund til at formode, da lovforslaget blev fremsat. Vi vil i hvert fald tilføje, uanset at der måske ikke kommer til at gå megen tid med selve hovedideen i lovforslaget under drøftelserne, at vi har været indstillet på at ville se meget nøje på følgerne af denne større rentebyrde, som blev resultatet, og også på, om den i nogle tilfælde burde afbødes på den ene eller den anden måde.

Når vi mener, det er nødvendigt at gå ind i overvejelser om besparelser inden for uddannelsesstøtten, skyldes det vor konstatering af den mærkbare stigning på statens budget, som uddannelsesstøtten har vist siden 1961, da undervisningsminister Jørgen Jørgensen fik støtten op fra 18 til 71 mill. kr. på finansloven.

I år er der på finanslovsforslaget fra november afsat 242,9 mill. kr. til stipendier og 247,9 mill. kr. til studielån. Vi er indstillet på en nedskæring af disse beløb, men er selvfølgelig også indstillet på, at det skal ske på en så rimelig måde, at det ikke rammer de svageste stillede blandt de unge uddannelsessøgende. De tal, som vi nemlig nu er oppe på, og som jeg nævnte før, må i dag sammenholdes med statens udgifter og forpligtelser som helhed, og de skal også vurderes på baggrund af mellemindtægternes og de lavtlønnedes skattebyrde. Blandt disse grupper er der jo også jævndrende til de studerende, jævndrende, som altså ikke får alt for høje indtægter for deres heltidsbeskæftigelse.

I samme sammenhæng vil jeg også gøre opmærksom på, at det radikale venstre har

været inde på nogle af de tanker, som den tidligere undervisningsminister, fru Ritt Bjerregaard, redegjorde for både i sin kronik i Politiken den 13. januar og også her i dag. For os drejer det sig om, hvorvidt det offentlige gennem uddannelsesstøtte skal yde væsentligt mere til universitetsstuderendes uddannelse og eventuelle etablering end til en ung landmands eller håndværkers. Jeg synes, det er godt, hvis dette spørgsmål ikke blot stilles i forbindelse med behandlingen af dette lovforslag, som jeg er enig med fru Ritt Bjerregaard i at vi nu måske får bedre tid til at drøfte også i anden sammenhæng. Jeg synes nemlig, at dette spørgsmål må undersøges meget grundigt, og diskussionen om det kan jo føre videre end til uddannelsesstøtten, vi kan komme ind på ændringer i hele uddannelsesstrukturen og i antallet af uddannelses tilbud af enhver art. Det anser jeg for noget meget væsentligt.

I forbindelse med valg af uddannelse har vi gennem årene, tror jeg da, vænnet os til at betragte lyst, interesse og evne som afgørende for valget hos de unge. I dag kan vi næppe se bort fra, at tillokkende arbejds- og lønforhold, hvor rimelige disse end er, kan føre til, at længere studier tillige udgør en del af drivkraften, når man vælger studium. Derfor må det også være rimeligt, at den færdiguddannede, der har gennemgået sådanne lange studier, på en eller anden måde betaler en forholdsmæssig større andel af sin uddannelse end den, der har taget en kortere uddannelse. I disse bemærkninger ligger ikke nogen endelig stillingtagen til den uddybning, fru Ritt Bjerregaard kom med her i dag.

I lovforslagets § 2 omtales støtten i form af stipendier, der altså fortsat skal ydes. Dette sker, som vi ved, under hensyntagen til forældrenes skattepligtige indkomst, antal børn under uddannelse og formueforhold og, hvis den studerende er over 23 år, da ud fra dennes egne økonomiske forhold. Individuel vurdering er her udelukket, efter at administrationen køres centralt og ved hjælp af edb. I nogle tilfælde har stipendiestøtten desværre givet anledning til berettiget kritik, hvor det har været tydeligt for omgivelserne, at der ikke har været overensstemmelse mellem en families skattepligtige indkomst og dens levede. Dette er beklageligt, også fordi det er gået ud over holdnin-